

CHCEME BÝT RODINNÝ FESTIVAL

Rozhovor s odbornou pracovnící NIPOS-ARTAMA Simonou Bezouškovou

Druhý rok se Divadelní Piknik Volyně odehrává v novém formátu. Místo dvou prodloužených víkendů trvá přehlídka nepřetržitě devět dní. Jak hodnotíš tuhle změnu?

Jednoznačně pozitivně. Zvýšil se počet účastníků a seminaristů. Zvedl se zájem souborů o to zůstat na přehlídce déle, nechtějí už jenom odehrát své představení. Byla to dobrá volba. Ostatně tento názor sdílí i celá odborná rada pro amatérské činoherní a hudební divadlo.

Druhý ročník teprve začíná, ale určitě už můžeš prozradit, co se změnilo oproti tomu minulému.

Jak už jsem říkala, zvýšil se počet účastníků, seminaristů už je letos sedmdesát. Program jsme oproti loňsku celý situovali do sálu Na Nové, kde je hlavní centrum festivalového dění. Místní organizátoři tomu uzpůsobili i zahradu, postavili na ní větší stan pro návštěvníky. Povedlo se nám zajistit, že všichni účastníci se mohou stravovat Na Nové a nemusí až do školní jídelny.

I když říkáš, že se snažíte koncentrovat dění přehlídky na jedno místo, objevil se v programu úplně nový hrací prostor pro doprovodný program. Kde se najednou vzal?

Ten stojí ve Volyni už dlouho, je to areál bývalé Moto-techny. Sháněli jsme pro doprovodné představení Poem Macht Frei souboru Tvoje BÁBA Most specifický prostor a šéf Volyňské kultury Jiří Houzím oslovil majitele areálu. Ten byl velmi ochotný a prostor rád nabídnul. Společně jsme si ho prošli a našli jsme spoustu úžasných míst. Jedno využijeme letos, ale nabízí se i pro další ročníky.

Kde bere vlastně přehlídka, určená dnes pro více než sto účastníků, peníze, z čeho je financována?

Divadelní Piknik Volyně se pořádá z pověření ministerstva kultury, takže také za jeho finančního příspěví. Velkou částkou pak přispívají seminaristé a účastníci. No a nemalou částku přidá město Volyně. Chci Volyni pochválit a vy-zdvihnout, protože přesto, že je to malé třítisícové městečko, které nemá obrovský rozpočet, tak od počátku přehlídku

bere za svou, podporuje ji nejenom finančně.

A jak ještě?

Materiálně, zajištěním prostorů a hlavně zájmem města i místního souboru PIKI. Všichni mají Piknik za svůj a podle toho se k němu chovají.

Na přístupu města nic nezměnily ani komunální volby loni na podzim?

Samozřejmě jsme na výsledky voleb a složení vedení města čekali s velkým napětím, protože dřívější starosta Václav Valhoda byl Pikniku velmi nakloněn. Máme to štěstí, že nový starosta Martin Červený tuto náklonnost zdědil po svém předchůdci. Ale ty sympatie necítíme jen od oficiálních představitelů města. Svůj kompletní servis, bez kterého si přehlídku neumím představit, nám poskytují provozovatelé restaurace a hotelu Na Nové kuchař Petr a provozní Věra.

HRAJEME S ÚCTOU A POKOROU

Rozhovor se souborem J. K. Tyl České Budějovice

Jak dlouho spolu hrajete a kolikátou inscenací?

Jan Pešek: Náš soubor je opravdu velice starý, dokonce jako náš slavný pivovar, byl založen už v předminulém století, od té doby soubor hraje nepřetržitě. Inscenaci Světáci jsme nastudovali už před dvanácti lety a teď jsme udělali obnovenou premiéru po deseti letech. Václav Křišťůfek: Existujeme sto dvacet čtyři let, byli jsme založeni září roku 1895, hrajeme v Divadle u Kapličky. Hrajeme tam od října do dubna, pak v plenéru. Ve středu pro dospělé a v neděli pro děti. Je nás šedesát šest členů, máme šest režisérů, šest pohádek a pět představení pro dospělé. Každý rok nastudujeme tři až čtyři představení a pořádáme také Budějckou Thálii, festival ochotnických divadelních souborů. Zvláštností pro dětského diváka je, že hrajeme černé divadlo, někteří budějovičtí to hráli jako profesionálové, teď jsou v důchodu, tak máme my možnost hrát černé divadlo.

Rozhodli jste se Světáky přenést do dnešní doby, proč?

Jan: Vyšlo to z inscenace, kterou jsme hráli před deseti lety, vycházeli jsme z režie původního režiséra Jiřího Za-

jíce. Nynější režisér jeho verzi převzal. V průběhu zkoušení se představení hodilo do devadesátých let. Jsou tam narážky na revoluci, která už proběhla, což ve filmu není. Tuto verzi jsme ponechali.

Václav: Dostal se tam třeba i ten mobil, ale jen tak lehoučce.

Luděk Šindelář: Bylo podstatné, aby si nás diváci nespojovali s těmi velikány, kteří hrají ve filmu, jim se nikdy rovnat nebudeme ani nechceme. V tomto ohledu věřím, že to dopadlo dobře, že lidé neporovnávají. To bylo naším záměrem, a proto se například udělala jiná muzika, ale zůstaly texty.

Václav: Hrajeme s úctou a pokorou k velikánům filmového ztvárnění.

Jak dlouho vám trvalo inscenaci oživit?

Jan: Tři až šest měsíců.

Máte návod, jak zdivadelnit film?

Jan: S nápadem hrát Světáky přišla naše kolegyně, která hrála v původním představení. Milovala film a hučela do režiséra pana Jirky Zajíce, aby ho zinscenoval.

Václav: V té době mu bylo asi dvacet tři let.

Jan: Nejprve to zamítl, ale pak, pod

nátlakem, vzal scénář.

Luděk: Promiň, ale nebyl to filmový scénář, ale scénář, který zinscenoval pan Jiří Vobecký, který vytáhl z filmu klíčové události a Jirka Zajíc jej proškrtal a nechal tam zásadní momenty.

Václav: Nechal tam prostor pro hraní a určitou improvizaci. Máme zkušenost, že řada lidí film viděla, ale někteří ho neviděli, jak mladí, tak staří. A ty reakce jsou nadšené, je to aktuální, je to živé představení.

Raději byste hrál pro diváka, který film nezná?

Václav: Rádi to hrajeme pro směr. Máme rádi, když přijdou dohromady, mladí, staří, protože si tam každý najde to své. Někteří se už hihňají, protože si pamatují třeba Hynais.

Jan: Zažili jsme i publikum, které text nezná. Hráli jsme na Slovensku, pro studentské publikum, film neznali, ale stejně ho pobrali. Myslím, že představení může oslovit, jak ty, které ho znají, tak ty, které ho neznají.

Irena Knetlová

SVĚTÁCI BEZ NADHLEDU

Inscenace Světáci českobudějovického divadelního souboru J. K. Tyl výrazně vypovídá o problematičnosti přenosu díla z jednoho uměleckého druhu do druhého. Úspěšný filmový scénář rozhodně není zárukou zdařilé divadelní inscenace.

Filmová Světáci Vratislava Blažka a Zdeňka Podskalského vznikli v roce 1969. Je v nich mj. evidentní potřeba tvůrců vyjádřit se k společensko-politické situaci, zpochybnit některé státem diktované pravdy, a to způsobem, který byl na konci 60. let možný, tj. nikoli otevřenou sžíravou kritikou, ale jemnými, humornými narážkami a chytře nastavenými souvislostmi.

Dělníci, které doba adorovala, se snaží dosáhnout svého snu a ocitnou se v pro ně nedostupném prostředí připomínajícím salóny prvorepublikové vzdělané aristokracie, jejíž chování a manýry socialismus shazoval jako buržoazní přežitek. Filmový scénář pracuje s vděčným střetem dvou odlišných prostředí: někdo z toho nízkého se ocitne v tom vysokém a pokouší se po svém překonávat jeho překážky a situace, do nichž se dobrovolně či nedobrovolně dostane. Příběh Světáku však nakonec ukazuje, že i když se fasádníky podařilo do velké míry zkultivovat, stejně ve výsledku nedosáhnou toho, o čem vlastně snili. Místo bohatých vzdělaných dam nevědomky konverzuji s podobně, dokonce ještě méně intelektuálně a společensky zdatnými ženami.

Zvolit si Světáky jako základ současné divadelní inscenace vyžaduje jasnou vizi, co a proč na tomto jednoduchém příběhu a jeho dialogích tvůrce zajímá. Převzít scénář jako pouhou situační komedii o převýchově třech danců v gentlemany je zrádné a značně závislé na schopnosti herců působit autenticky na jevišti, slyšet na sebe, vnímat se,

hrát společně jednotlivé situace. Pokud soubor ve svém projevu dospěje k přehrávání a upozorňování na připravené gagy, stává se představení nudnou hříčkou, která postrádá nadhled, vtíp i tempo a vlastně i smysl. Divák se nutně začne ptát, proč se tohle hraje, proč mi tenhle příběh tvůrci nabízejí právě teď?

Českobudějovičtí ve Volyni bohužel do této pasti spadli. Nezachránila je ani celkem nápaditě vymyšlená scénografie, které by však slušelo důslednější provedení, ani pěvecká čísla, která představením prolínala. Zradily je i pokusy o aktualizaci scénáře v podobě např. homosexuální dvojice Adamů v krejčovském salónu či používání mobilního telefonu. Na druhou stranu však tvůrci zcela rezignovali na potřebu upravit text v místech, kde je to vyložene potřeba, např. tehdy, když si dělá legraci z postavy tělnatého chlapíka, přičemž herec zmiňovaných rozměrů nedosahuje.

Zdá se mi, že je prostě někdy rozumnější zachovat si okouzlení původním zdařilým dílem, které mělo svůj smysl v době svého vzniku, a nesnažit se o jeho převod na divadelní jeviště v časech, pro které jsou mnohé souvislosti už passé.

Zuzana Vojtíšková

Moc se mi to líbilo, bylo to hezký.

Jana

Bylo to super!

Slečna v černém

Světáci je film, který se mi nesmazatelně vryl do paměti, a tak je pro mě poměrně těžké koukat na jakoukoli jinou verzi, ale když se od toho pokusím odhlédnout, tak musím říct, že je to soubor herecky vybavený, dokáže lidi pobavit a téma je úžasné.

Magda

Nejsem si jistá, zda takhle známému filmu pomůže, když se posune do doby, do jaké ho posunuli, a když ty skvělé písničky posunou do jednoduchých odrhovaček.

Tereza, Praha

Je asi těžké něco dělat po filmu, ale jo, hrají si. Prima.

Hanka

Nebyl jsem úplně spokojený. Zdálo se mi, že někdo, kdo inscenaci tvořil, nedomyslel převod do dnešní doby z původní doby filmu. Nevím, zda profesionálové, kteří to hrají teď, to také aktualizovali. V podání souboru to bylo polovičaté, něco mají přendané a něco ne. Kostýmy byly takové podivné. Já vím, že je drina udělat takové představení. Škoda, že jim všechno nešlapalo tak, jako začátek hromadné scény, když tam seděli všichni pospolu - najednou hráli všichni moc pěkně a je škoda, že to tak nehráli celou dobu. Škoda, že se nevyvarovávali laciných vtípků. Víím, že se jim tomu na domácí scéně smějí, ale pro cizí publikum je to takové zvláštní - a tu Volyni si mohli odpustit.

Kotál

KAŽDÁ GENERACE MÁ SVÉ ILUZE

Rozhovor s režisérem Oldřichem Kulhavým

Co tě vedlo k výběru této hry?

Byl to výběr na delší dobu, jelikož náš divadelní soubor má možnost dobrého výběru jakékoli divadelní hry - jako studentský divadelní soubor máme možnost vybrat si jakoukoli divadelní hru bez placení autorských práv. Chtěl jsem dělat něco komornějšího, hledal jsem text pro 4 až 5 herců.

Narazil jsem na pana Vyrypajeva, zjistil jsem si, že se tento autor hraje v Divadle v Celetné, také komorním způsobem. Tuto konkrétní hru, *Iluze*, jsem si pak vybral zejména z toho důvodu, že sice všechny Vyrypajevovy hry jsou o lásce, ale často v nich vystupuje i tematika náboženství a víry. A tato hra podle mě byla také o víře, zejména o víře v Boha, aniž by tam byl jen jednou to slovo víra a Bůh bylo zmíněno. Myslím si, že to je také našim českým překladem od Terezy Krčálové, protože jsme četli i anglický překlad, a tam tato slova často vystupovala. I proto mě překvapilo, že v české verzi nebyla použita ani jednou.

Jak pociťuješ rozdíl mezi věkem herců a věkem postav?

Zpočátku nám to dělalo problém, zejména protože v originále je postavám, když začíná jejich pouť, kolem třiceti

až třiceti pěti let, a my jsme všichni teprve dvacátníci. Hodně jsme o tom přemýšleli a hodně jsme si to domysleli i sami. Dokonce jsme chtěli udělat čtenou zkoušku nebo scénické čtení v domově důchodců, protože jsme chtěli znát názor člověka, který už má těch 52 let za sebou.

Ale nakonec to neproběhlo?

Nakonec to bohužel neproběhlo, ale slyšeli jsme od starších diváků, že se nám to povedlo. Sám jsem zvědavý, jak nad tím textem budu přemýšlet za dvacet třicet let, a jaké by to bylo, tvořit podobnou inscenaci se sebou i s herci, kteří už mají podobnou zkušenost zažitou.

Přestože jste všichni mladí, čerpáte z nějaké osobní zkušenosti?

Dost času jsme strávili nad dramaturgií a uvažovali nad tím, co pro nás pojem láska znamená, stavěli jsme jednotlivé postavy a přemýšleli, co která chce a koho miluje. Bylo vtipné sledovat, že pro každého z herců láska znamená něco jiného, co byla pro některé norma, pro jiného bylo něco neobvyklého a obráceně. Takže jsem pak musel přijít já jako režisér a rozseknout to

O inscenaci jsi řekl: „Je to jako ze života, každý se v tom najde.“ Našel ses v ní i ty?

Našel, taky v tom byla láska. Byl jsem zamilovaný do osoby, která, když jsme si vše vyříkali, odjela až do Austrálie, jako postavy v této hře. To byl také jeden z důvodů, proč jsem si text vybral a proč jsem se v něm viděl.

Takže podle tebe tato inscenace nereflektuje jen život na konci, může s ní souznít i někdo mladší, kdo nemá tu životní dráhu za sebou?

Ano, já si myslím, že určitě. Jak se tam říká, všichni snili o lásce, když byli mladí, o té pohádkové lásce stylu prince a princezna. Každá generace má své iluze.

Máte s inscenací nějaké plány do budoucna?

Asi ji po dnešní zkušenosti chceme hrát spíš v menších prostorách, toto byl zatím největší prostor, kde jsme tu inscenaci hráli, a příliš to tomu nesvědčilo.

Anežka Malčíková

NĚCO PEVNÉHO, ABY SE HNULO VESMÍREM

Ivan Vyrypajev (1974), jehož divadelní hru *Iluze* přivezl do Volyně soubor OLDstars Praha, je vyhledávaným a populárním představitelem nového ruského dramatu. Jeho texty se vyznačují mnohovrstevnatostí, jeho metodou je skrze osobní a konkrétní lidské jednání a promluvy dosáhnout až k obecnému, v případě *Iluze* až metafyzickému. Kromě *Iluze* se k českému divákovi dostaly například jeho hry *Kyslík* nebo *Opilí*.

Čtyři postavy (dva manželské páry na konci života) bilancují a odhalují svůj partnerský život a všichni zažívají vnitřní svár mezi iluzemi a tím, co skutečně žili. Osobní vzpomínky směřují ke stále obecnějším úvahám, kde a v čem hledat v životě jistotu, jestli láska může být jen jednostranná a zdali je k naplněnému vztahu nutná absolutní upřímnost a otevřenost. Pátrání po tajemství lásky vyústí až v neodbytnou metafyzickou otázku: „Přece musí být něco pevného v tom stále se měnícím vesmíru?“ Ale v nejlepší duchu ruské čechovovské dramatiky k obecnému, filozofickému míří s velkou dávkou humoru.

Text je postaven na slově, literárním sdělení a takřka bez situací, proto je třeba hledat jiné prostředky, díky kterým by předloha obstála na jevišti a byla tím, co můžeme považovat za divadelní a dramatické. Jsou to prostředky vyprávěcí, scénografické, herecké i výrazové - obecně prostorové.

Souboru OLDstars a režisérovi Ondřeji Kulhavému se to daří vcelku dobře, i když ne vždy úplně. Silným prostředkem inscenace je scénografie, igelitový svět, svět rozmaný přesně vytváří iluzi iluze. Odhaluje i zastírá zároveň, naznačuje svět, ve kterém jsme znejistižováni, protože nejsme schopni vidět své ani cizí skutky dostatečně ostře.

K velmi povedeným stránkám představení patří režijně-dramaturgická práce s textem. Zažívat od amatérského souboru tak jasné pochopení textu a následně i stejně jasnou práci odpovídající smyslu i jevištním potřebám textu je ne zcela běžné a velmi osvěžující. Režisér ví, co od textu chce, zdá se, že to umí sdělit hercům a ti si smysl svého jednání docela uvědomují. Díky za to.

Nicméně u herecké akce je třeba se zastavit. Určitě by prospělo výsledku, kdyby se v ní povedlo „přitvrdit“. Ostře oddělit komentář od jednání postavy. Pustit své herectví do více fyzického jednání, aby nezůstávalo pokaždé jen u slov. Skvěle to zafunguje například u scény s hledáním Margaret. Pohyb v prostoru oživí, do statického vnese dynamiku a ozvláštění.

Diváckému zážitku z herectví ve Volyni podle všeho ublížil i prostor. Pomohla by sevřená komorní scéna, kde bychom jako diváci byli více vtaženi, zmizel by náš odstup a byli bychom vlastně součástí prostoru a tím i osudů postav. Více bychom mohli sledovat to, co je často nejzajímavější, tedy fyzické komentáře těch, kteří sledují promlouvající postavu.

Ačkoli se *Iluze* objevila minimálně v pěti profesionálních divadlech v České republice, šlo většinou o scénická čtení. O to větší kredit přináležejí amatérům z OLDstars, kteří se nebáli plnohodnotného scénického uvedení. A obstáli v této zkoušce velmi dobře.

Martin Rumler

- Viděla bych to spíše na Wolkerův Prostějov, nebyla to pro mě úplně činohra.

- Zdálo se mi, že to nemělo gradaci a nějak se to motalo a motalo, ty reflexe a názory už nemohly posunout děj dopředu.

- Porotcům se to bude líbit o dost víc než mě.

- Zajímavé téma, hezké provedení, šikovní lidi.

- Jsem rád, že si vybrali Vyrypajeva, je to mladý a osobitý autor. Vzhledem k tomu, že v tuto pozdní hodinu je problémem, aby mě něco zaujalo, tak se musím poklonit, protože jsem sledoval každé slovo s velkým zaujetím. A myslím tím nejen uchopení textu, ale i osobní výkony, které se zdály z hlediska herectví nezaujaté, ale vůbec nebyly nezaujaté. Takže takové vtažení do děje, za které děkuju.

- Intenzivní pocity a velmi zdařile udělaná inscenace, co se týče hereckých výkonů a scény.

- Zdálo se mi to delší, než to ve skutečnosti bylo. Ale celkový dojem byl moc příjemný, nemám spánkový deficit, takže jsem si to užila.

- Je to sice psychologické, ale ne moc náročné na pochopení. Ty příběhy, ač nám občas připadaly zbytečné, měly nějaké opodstatnění. Takováto inscenace by si zasloužila objevit se na Hronově, jsme z toho nadšené. A všichni měli krásné hlasy, bylo to dobře zrežírované, krásně si hráli se scénou.

...dokončení ze strany 1

Kromě inscenací, které postoupily z krajských přehlídek, najdou návštěvníci během následujících dnů i doprovodný program. Jak vzniká?

Inspiraci hledám třeba na přehlídkách, které nejsou přímo postupové na Piknik Volyně. U zmíněné inscenace Poem Macht Frei, kterou jsem viděla na Přemostění v Mostě, jsem si řekla, že by byla škoda, kdyby její představení nevidělo co nejvíce lidí. Loni jsme si zase udělali výlet na otáčivé hlediště do Týna nad Vltavou, letos se vydáme na představení Ztracený svět k většímu otáčivému sourozenci do Krumlova. No a pohádka je v programu i proto, že zde máme dětský seminář a tím pádem i dětské diváky.

Dětský seminář? Takže cíleně směřujete k tomu být rodinným festivalem?

Ano, chceme být rodinný festival, to znamená dát dospělým možnost jít na svůj seminář a zajistit, že se jim plnohodnotně v tom čase postaráme o děti. Chceme, aby to byla i příjemná letní dovolená a účastníci a seminaristé si nenechali ujít kromě divadla třeba i krásnou prvorepublikovou plovárnu nebo posezení na zahradě hotelu Na Nové.

Podobný osvědčený koncept, tedy dopoledne semináře a odpoledne a večer divadelní představení, známe z Hronova a je dílem Milana Strotzera. Jaké semináře letos nabízíte na Pikniku a co musí takový seminář splňovat, aby sem takřikajíc patřil?

Jsmo přehlídka činoherního a hudebního divadla. Proto semináře jednoznačně musí splňovat toto kritérium.

Koncepční novinkou je takzvaný souborový seminář.

Ano, zkusili jsme to už vloni a chceme v této nabídce pokračovat. Je to možnost pro soubory objednat si lektora takřikajíc na míru. Loni to byl třeba herecký seminář s Kateřnou Fixovou, letos si Divadlo (bez záruky) Praha zvolilo Hanu Frankovou a chtějí se věnovat pohybu na jevišti.

Martin Rumler

FOTOTELEGRAFICKY ZE ZAHÁJENÍ

PROGRAM

Sobota 29. června 2019

14.00 NN Divadlo Maškara Praha / režie: Josef Škarka
Alois a Vilém Mrštíkové, Josef Škarka:
Tohle není Maryša

16.15 MS Diskuse (*Tohle není Maryša*)

17.30 NN DS Zmatkaři Dobronín / režie: Ladislav Valeš
František Zborník: **Skřivani už jen v Shakespearovi**

21.00 NN Divadlo Pod čarou Písek / režie: František Zborník
František Zborník: **O 14 dní dříve aneb Svoboda nadvakrát**

23.00 MS Diskuse (*Skřivani už jen v Shakespearovi, O 14 dní dříve*)

Neděle 30. června 2019

10.30 Z DS Vojan Libice nad Cidlinou / režie: Jaroslav Vondruška
Vlastimil Peška: **Měla babka čtyři jabka** (DP)

14.00 NN DS Rájec-Jestřebí / režie: Iva Šimková
Anita Augustin: **Jednou hole, jednou na nože**

17.00 NN Divadlo Prkno Veverská Bítýška / režie: Eva Petrželová
Kateřina Rudčenkova: **Vůně třešňového dýmu**

18.40 MS Diskuse (*Jednou hole, jednou na nože*)

20.00 NN Vlastenecký divadelní spolek VLASTÍK Vrchlabí / režie: Jiří Severýn, Jana Erbenová
Leo Rosten, Miroslav Hanuš: **Pan Kaplan má třídu rád**

22.45 MS Diskuse (*Pan Kaplan má třídu rád, Vůně třešňového dýmu*)

Zpravodaj celostátní přehlídky amatérského činoherního a hudebního divadla Divadelní Piknik Volyně 2019. Redakce: Anežka Malčíková, Irena Knetlová, Martin Rumler, David Slížek. Vydává Volyňská kultura. Náklad 100 výtisků.